

AZ ELJÁRÁSI IRÁNYELV

**„Nemzetközi, európai és magyar
menekültügy”**

**Nagy Boldizsár előadássorozata az
ELTE-n, 2016**

11. rész

**AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2013/32/EU IRÁNYELVE (2013. JÚNIUS
26.)**

**A NEMZETKÖZI VÉDELEM MEGADÁSÁRA ÉS
VISSZAVONÁSÁRA VONATKOZÓ KÖZÖS
ELJÁRÁSOKRÓL**

OJ L 180/60, 2013. JÚNIUS 26.

Korábbi, 2015 nyara óta nem hatályos:

**A Tanács 2005/85/EK Irányelve (2005. december 1.) a
menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó
tagállami eljárások minimumszabályairól
OJ L 326/13, 2005. december 13.**

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL HATÁLY – MINIMUMSZABÁLY?

HATÁLY:

Kötelező valamennyi (konvenciós és kiegészítő védelemre irányuló kérelemre

Nem terjed ki: átmeneti védelemre

Határon vagy az állam területén - beleértve a felségvizeket - beadott kérelmekre

2004 évi: kiegészítő védelemre nem kötelező alkalmazni

Nyílt tengeren elfogás – viták továbbra is

(MÉG MINDIG) MINIMUMSZABÁLYOK: a tagállamok hatályba léptethetnek kedvezőbbet – számos opciós szabály (5§)

Garanciák és elvek

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

(MÉG MINDIG) MINIMUMSZABÁLYOK: a tagállamok hatályba léptethetnek kedvezőbbet – számos opciós szabály (5§)

ALAPELVEK ÉS GARANCIÁK

Hozzáférés az eljáráshoz (6-7 §):

Garantálni kell a hatékony beterjesztés lehetőségét

A kérelem bármilyen formában beterjeszthető

A hatóság kapott utasítást arra, hova kell felterjesznie

Minden felnőtt önálló kérelmet adhat be

A kérelem 3 -6 napon belül nyilvántartásba veendő

Részletes szabályok a kísérő és a kis érő nélküli kiskorú kérelmének benyújtásáról

Új

Új

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

Tájékoztatás és tanácsadás (8 §):

Tájékoztatás a védelem-kérés lehetőségéről határátkelőhelyen és fogdában. NGO hozzáférés ezekhez a személyekhez!

A Magyar Helsinki Bizottság gyakorlata normává lett

Maradás joga (non-refoulement) (9§):

A kérelmezőnek meg kell engedni, hogy a területen vagy a határon maradjon, amíg kérelméről nem döntöttek (első fokon)

Kritika: Miért nem jogerős döntésig?

Kivétel: ismételt kérelem, európai elfogatóparancs, kiadatás

A kérelem megfelelő vizsgálata:

Minden döntés legyen az adott egyénre szabott, objektív és elfogulatlan.

Először menekült mivoltot vizsgálják, ha nem az akkor a kiegészítő védelemre jogosultságot

Megfelelő származási ország-információk birtokában

A menekültjogot ismerő személyzet mérlegeljen és döntsön

A döntéshozó jogosult szakértői segítséget igénybe venni

Új

Új

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

Jogi segítségnyújtáshoz és képviselethez való jog

Garantálni kell, hogy jogi segítséget nyújtóval hatékonyan konzultálhasson, jogásza a meghallgatáson jelen lehet.

Érzékeny információ visszatartható, bizonyos helyekre a belépés megtiltható

Ingyenes jogi segítség és képviselet:

-Kötelező: **ingyenes tájékoztatás** jogi és eljárási kérdésekben

Új

-**Ingyenes** jogi segítség: **tagállamok korlátozhatják:**

-bírói felülvizsgálatra (egy vagy kétfokú közigazgatási eljárás után)

- azokra akik nem rendelkeznek „elegendő anyagi forrással”

-azokra, amelyeknek a hatóság szerint van megfogható esélyük a sikerre (tangible prospect of success)

-kijelölt jogászokra

-időbeli korlátot és anyagi maximumot írhatnak elő

-a saját állampolgárnak nyújtott segítség mértékére

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

Adatvédelem

Az ügydöntő állam biztosítja, hogy a származási ország ne értesüljön a kérelemről

Kísérő nélküli kiskorúak (25 §)

Új

Gondnok/jogi képviselő kötelező. Feladata **a gyermek mindenek felett álló érdekének érvényesítése** (több mint puszta jogi képviselő)

Kormeghatározás: előzetes figyelmeztetés után, biztos és az emberi méltóságot nem sértő módszerrel. (Nem kell alávetnie magát.)

Meghallgatónak és a döntést előkészítő személynek legyen a kiskorúakra vonatkozó **speciális szakértelme**

Gyorsított és határ-eljárások csak szűk körben alkalmazhatóak (ismételt kérelem, biztonságos harmadik állam, etc.)

Új

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

A személyes meghallgatás

Kötelező (néhány kivétel van, pl. ha anélkül is megadható a státusz vagy eltűnik a kérelmező)

Új: kevesebb kivétel, pl. Dublin nem az többé

Érdemi meghallgatást a **döntéshozó** szerv képviselője folytat. Nem viselhet katonai vagy rendészeti egyenruhát

Új

A **meghallgató ismerje** a kérelem háttérében álló körülményeket, ideértve a kérelmező kulturális gyökereit, nemét, **szexuális orientáltságát**, nemi azonosságát és kiszolgáltatott helyzetét

Új

Új

Megfelelően képzett, lehetőleg azonos nemű **tolmács** segítségével zajlik

A meghallgatáson a **kérelmező ügyvédje jelen** lehet

A meghallgatási jegyzőkönyvet a kérelmező rendelkezésére bocsátják megjegyzések tétele végett, vagy a fellebbezés előkészítéséhez

A kérelmező alkalmat kap a **hiányosságok, ellentmondások és következetlenségek indokolására**

Új

Alapos, tényszerű, minden részletre kiterjedő **jkv. vagy átirat**, hangfelvételről. Kérelmező és jogásza láthatja, **kommentálhatja** végső döntés előtt

Új

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

Orvosi vizsgálat (18 §)

Az egész cikk új

- Ha elbíráláshoz fontos (lehet)
- Kérelmező beleegyezésével
- Korábbi üldöztetésre, bántalmazásra utaló jelek
kivizsgálására Fizikai vagy lelki trauma, sérülékenység
- Szakképzett eü. szakember, közpénzen
- Ha az állam nem hajlandó: kérelmező saját költségén
jogosult
- Az eredményt a kérelem többi elemével együtt értékelik
– nem perdöntő

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

További garanciális követelmények

- **Tájékoztatás** az eljárás menetéről, jogairól, kötelezettségeiről

Tolmács, közpénzből, „szükség esetén”;

UNHCR-ral, vagy a jogi vagy egyéb tanácsadást nyújtó szervezettel kapcsolatba lépés

Országinformáció és szakértői vélemény **Új** kérelmező is férjen hozzá a beszerzettekhez

Kellő időben értesítés a döntésről

Ha nincs ügyvédje, az általa **értett** (vagy ésszerűen feltételezhetően értett) **nyelven**

Új: nem csak a UNHCR nevében eljáró szervezet jogosult hozzáférni

SÉRÜLÉKENY CSOPORTOK = A KÜLÖNLEGES ELJÁRÁSI GARANCIÁKAT IGÉNYLŐ KÉRELMEZŐK

24. cikk

Az egész cikk új

A kérelem beadása után **ésszerű időn belül értékelik**, hogy a kérelmező különleges eljárási garanciákat **igényel-e**.

Az értékelés lehet a rendes eljárás része, **nem kell önálló eljárás** legyen

A különleges eljárási garanciákat **megfelelő támogatást** kapnak

Ha a kérelmező kínzás, nemi erőszak vagy a pszichikai, fizikai vagy szexuális erőszak más súlyos formájának esett áldozatul, és ezért különleges eljárási garanciákat igényel, **nem alkalmazzák a gyorsított eljárást és a határ-eljárást** és nem élnek az eltávolítás jogával fellebbezés esetén.

A különleges eljárási garanciák iránti igényt **akkor is** ha ez az igény **az eljárás egy későbbi szakaszában** válik ismertté,

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

A menekülő kötelezettségei

Az eljáráshoz szükséges együttműködést követelhet meg a hatóság, így

megjelenést

releváns dokumentum (pl. útlevel) átadását

címének, tartózkodási helyének közlését,

őt magát és tárgyait átvizsgálhatják,

fényképezhetik,

rögzíthetik szavait, ha erről előzetesen tájékoztatják

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

Őrizet (detention) (26 §)

Pusztán azért mert kérelmet adott be nem tartható őrizetben (kivéve, ha más állam elvállalta az eljárás lefolytatását)

A fogvatartás gyors bírói felülvizsgálatát biztosítani kell

Utalás a fogadási feltételek irányelvben megjelölt garanciákra

Új

Kérelem visszavonás (kifejezett vagy hallgatólagos) (27 - 28 §)

Az állam megszüntetheti az eljárást vagy elutasíthatja a kérelmet ha a kérelmező visszavonta kérelmét. (Hallgatólagos visszavonás esetén csak akkor utasíthatja el, ha az érdemi információk birtokában van)

Hallgatólagos visszavonásnak minősül, ha:

felszólítás ellenére nem szolgáltat lényeges infót,

felróható okból nem jelenik meg meghallgatáson

eltűnt és ésszerű időn belül nem vette fel a kapcsolatot a hatósággal

A kérelmező kimentheti mulasztását, ha rajta kívül álló körülmények okozták

Eljárás folytatása: kérelemre 9 hónapon belül lehetséges de nem kötelező.

Új

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

A határozatra vonatkozó követelmények:

írásbeli döntést kell hozni,
az elutasítást ténybelileg és jogilag indokolva,
utalva a fellebbezés lehetőségére

Az eljárások

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

Normál „vizsgálat” (31 §)

„lehető legrövidebb időn belül” Max. 6 hónap. Dublin esetében átvételtől számít.
Hosszabbítások+ 9 hónap ha bonyolult, sok kérelmező van, vagy a kérelmező késleltet
múltán tájékoztatás a nem kötelező határidőről + 3 hó ha a „megfelelő és teljes körű
vizsgálat” érdekében ez szükséges = **Maximum: 18 hó – másfél év**

Más eljárások és kérelmek

Elsőbbségi (31/7 §)

- * Valószínűsíthetően megalapozott
- * Sérülékeny csoport tagja

Elfogadhatósági (33 §)

- * **Dublin III** alkalmazandó
- * Menekült **státusz másik tagállamban**
- * Nem tagállam = **első menedék országa** (ahol már elismerték)
- * „rendes” **biztonságos harmadik ország**
- * **Más jogcím** a tartózkodásra, amely a menekültstátusszal egyenértékű jogokat ad
- * **Azonos ismételt** kérelem
- * **Eltartott új önálló** kérelme – nincs új tény

Gyorsított (31/8 §)

- Ld. következő diát
- A tagállamoknak ésszerű határidőket kell megállapítaniuk

Határ (43 §)

- * Elfogadhatóság
- * Gyorsított eljárás
- Max 4 hét a határon

2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL GYORSÍTOTT ELJÁRÁSOK

Nem szó szerinti és nem minden részletre kiterjedő felsorolás:

1. A menekülő **nem nevez meg releváns tényeket.**
2. ~~Nyilvánvalóan nem felel meg a definíciónak.~~
3. Biztonságos származási ország honosa.
4. ~~Biztonságos harmadik országba küldhető.~~
5. Személyazonosságát illetően félrevezette a hatóságokat
6. ~~Más néven már kérelmet adott be.~~
- 7 Szándékosan megszabadult úti- vagy személyazonosító okmányától.
8. Ellentmondásos, összefüggéstelen, hamis vagy valószínűtlen amit elmond.
9. Új elemet tartalmazó ismételt kérelem.
10. Illegálisan lépett be vagy tartózkodik és bár volt lehetősége, **nem adott be kérelmet a lehető legrövidebb időn belül**
11. Csak **eltávolítását akarja késleltetni** a kérelemmel.
12. ~~Megszegte a kérelmezőkre vonatkozó magatartási szabályokat.~~
14. **Veszélyes a közrendre** vagy a közbiztonságra,
15. **Ellenzegül az ujjlenyomatvételnek**
16. ~~Kiskorúként szülei kérelmének elutasítása után folyamodik státuszért.~~

Új: a kihúzott
elemek a régi
irányelvben
szerepeltek

C-69/10 *Diouf v Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Immigration*
EUB 2011
július 28
ítélet:
•Nincs külön fellebbezés a gyorsított eljárásba utalás ellen.
•15 nap a fellebbezésre elegendő
•Egy bírói felülvizsgálati szint elegendő

Az ilyen kérelmeket a tagállamok belső jogukban megalapozatlannak nyilváníthatják (32/2 §)

AZ EUB ÍTÉLETE A C-175/11 H.I.D., ÜGYBEN, 2013. JANUÁR 31.

Tények: Írország valamennyi nigériai kérelmezőt – az állampolgársága alapján – gyorsított eljárásra utal

Állampolgárságon alapuló diszkrimináció-e ez szabad a menekülők egész osztályát gyorsított eljárásra utalni származási országuk vagy állampolgárságuk alapján?

Hozzátehet-e a nemzeti jog a gyorsított eljárást indokoló tények listájához **újabb tételt**?

Ítélet:

A származási ország sok összefüggésben számít (pl. biztonságos származási ország) így arra (az állampolgárságra) támaszkodni **önmagában nem diszkrimináció**, ha a garanciák érvényesülnek.

Az Eljárási irányelv (az akkori) minimum standard az (akkori 23.) cikkben szereplő **felsorolás nem kimerítő**, az államok **kiegészíthetik** más tételekkel.

Az eljárási irányelv néhány kulcs-kategóriája

**IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSOK MINIMUMSZABÁLYAIRÓL
ELFOGADHATATLAN KÉRELEM - AZ ELSŐ MENEDÉK ORSZÁGA**

Az első menedék országa (35 §)

A kérelmezőt **menekültként ismerte el**

és

és a védelem **még igénybe vehető**

vagy

egyébként **elegendő védelmet** élvez, beleértve a
visszaküldés tilalmának elvét

feltéve

hogy az első menedék országa **visszafogadja.**

A kérelmező megtámadhatja az elv alkalmazását

2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL
ELFOGADHATATLAN KÉRELEM - BIZTONSÁGOS HARMADIK ORSZÁG

„Rendes” **biztonságos harmadik ország** (nemzetileg meghatározott) követelményei (38 §)

- **az életét és szabadságát nem fenyegeti veszély** a Genfi egyezmény 5 okának vonatkozásában;
- Nem áll fenn a **súlyos sérelem** veszélye Új
- tiszteletben tartják a **visszaküldés tilalmának** elvét; és
- tiszteletben tartják a nemzetközi jog azon szabályát, miszerint a kérelmező olyan ország területére nem utasítható ki, ahol **kínzásnak, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódnak** lenne kitéve; és
- a **menekültstátusz kérelmezésének lehetősége biztosított**, és a menekültstátusz megadása esetén biztosított a Genfi egyezménnyel összhangban való védelem.

~~2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL~~

ELFOGADHATATLAN KÉRELEM - BIZTONSÁGOS HARMADIK ORSZÁG (FOLYT.)

Minimum-feltételek a nemzeti szabályokra vonatkozóan annak meghatározására, hogy egy ország biztonságos-e egy bizonyos kérelmezőre nézve:

ésszerű kapcsolat a kérelmező és a b.h.o. között

vizsgálat arra nézve, hogy az ország biztonságos-e a konkrét menedékkérőre nézve (vagy a b.h.o. nemzeti szinten történő meghatározása)

a menedékkérő számára lehetővé tenni, hogy kifogásolja a biztonságot, legalábbis ha őt ott kínzás és embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés fenyegeti

Ha elfogadhatatlan a b.h.o. miatt:

- a menedékkérőt megfelelően tájékoztatják

- a kérelmező számára kiállítanak egy dokumentumot,

amelyben a b.h.o.-t tájékoztatják, hogy a menedékjog iránti kérelmet érdemben nem vizsgálták

Ld. Még „európai biztonságos harmadik ország” (39 §) –
elfogadhatatlan vagy a
garanciák egy része elhagyható

BIZTONSÁGOS SZÁRMAZÁSI ORSZÁG (GYORSÍTOTT ELJÁRÁS - MEGALAPOZATLAN KÉRELEM)

Egy ország akkor tekinthető biztonságos származási országnak, ha kimutatható, hogy **általában és következetesen nem tapasztalható üldöztetés**; nem alkalmaznak kínzást, sem kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot vagy büntetést; és nem fenyeget általános erőszak sem nemzetközi, sem belső fegyveres konfliktushelyzetekben

it can be shown that there is generally and consistently no persecution

Ez a **jogi helyzete, a demokratikus jogrendszerben való jogalkalmazás helyzete és az általános politikai körülmények** alapján bizonyított

Számításba kell venni, hogy milyen mértékben nyújtanak **védelmet üldöztetés vagy embertelen bánásmód ellen** a következőkön keresztül:

a vonatkozó **törvények és alkalmazásuk**;

Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény és/vagy A polgári és politikai jogokról szóló nemzetközi egyezségokmány és/vagy A kínzás elleni egyezmény tiszteletben tartása

a **visszaküldés tilalma** elvének tiszteletben tartása a G.E-el összhangban **hatékony jogorvoslati** rendszer biztosítása

Új: az irányelv elvetette az EU lista gondolatát

A biztonságos származási országból érkező kérelme alaptalan = elutasított

2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

A státusz visszavonása (41 §)

A tagállamnak cselekednie kell, ha indokolttá válik az érintett személy menekültstátusza „érvényességének újbóli vizsgálata”.

Eljárás:

- írásban tájékoztatják a menekültet,
- lehetőség az ellentmondásra (meghallgatáson vagy írásban)
- hozzájut a származási országra vonatkozó információkhoz
- jogi segítségnyújtás és UNHCR elérés, mint a vizsgálat során
- indokolt döntés írásban

A tagállam elrendelheti, hogy a menekültstátusz jogszabály alapján „megszűnik” ha a menekült újra igénybe veszi országa védelmét vagy (új) állampolgárságot (vissza)szerez.

2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

Fellebbezés (Hatékony jogorvoslat) (46 §)

Eljáró fórum: bíróság (court or tribunal)

Támadható határozatok: Elutasítás („megalapozatlannak ítélt kérelem”); elfogadhatatlannak minősítés, határeljárásban hozott döntés, európai biztonságos harmadik ország miatt eljárás elutasítása, a védelem visszavonását kimondó határozat, menekült státuszt megtagadó, de kiegészítő védelmet elismerő döntés ellen, menekült státusz elismeréséért.

Felülvizsgálat tárgya: tény és jog, ex nunc – legalább a bírói szak előtti döntéseknél.

Felfüggesztő hatály: általában igen. Legalább az országból eltávolítást kimondó döntés ellen

A felfüggesztő hatály sok esetben megtagadható, de akkor külön eljárásban lehet a bíróságtól kérni a maradás jogát.

Fellebbezési határidők: állami hatáskör

HATÁLYBA LÉPÉS

Elfogadás napja 2013. június 26.

Hatálybalépés : 2013. július 20.

Átültetés : 2015. július 20., kivéve eljárási határidők.

Azokra 2018. július 20.

A 2015. július 20-a után benyújtott kérelmekre és kezdett visszavonási eljárásokra feltétlenül alkalmazandó

KÖSZÖNÖM!

NAGY BOLDIZSÁR

E-mail: nagyboldi kukac ajk.elte.hu

www.nagyboldizsar.hu